

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/143/2024
Identifikačné číslo spisu:	0018204683
Dátum vydania rozhodnutia:	17.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:0018204683.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ V. W. S., narodeného XX. Q. XXXX, F. B. XX, 2/ V. W. D., narodeného XX. F. XXXX, R. XXX, obaja zastúpení advokátom JUDr. Michalom Treščákom ml., Košice, Štúrova 17, proti žalovanej B. S., narodenej XX. Y. XXXX, V., K. N. XXXX/XX, zastúpenej advokátom JUDr. Ľuboslavom Zofákom, Sobrance, Michalovská 89, o zaplatenie 42 831 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 5C/50/2018, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 16. mája 2024 sp. zn. 5Co/72/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 16. mája 2024 sp. zn. 5Co/72/2023 v dovolaní napadnutej časti o priznaní nároku na náhradu trov konania žalobcov proti žalovanej v rozsahu 18 % zrušuje a vec v rozsahu zrušenia vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 24. októbra 2022 č. k. 5C/50/2018 - 284 I. žalovanej 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcom 40 961 eur s 5 % ročným úrokom z omeškania od 27. júna 2018 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, II. konanie v sume 1 870 eur spolu s príslušenstvom zastavil, III. určil, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhej žalovanej a IV. priznal žalobcom 1/ a 2/ vo vzťahu k žalovanej 1/ 100 % náhradu trov konania, o výške ktorých bude rozhodnuté osobitným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobcovia domáhali pôvodne voči žalovanej ako žalovanej 1/ a V. S. (pôvodne žalovanej 2/ ešte pod menom Z. S.) zaplatenia sumy 42 831 eur s 5 % ročným úrokom z omeškania od 27. júna 2018. Svoje rozhodnutia odôvodnil právne podľa § 657, § 451 ods. 1 a 2, § 454, § 531 ods. 1, 2 a 3, § 531 OZ, keď mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že žaloba žalobcov aj vo vzťahu k žalovanej (pôvodne žalovanej 1/) je dôvodná a zaoberal sa platnosťou zmluvy o pôžičke z 27. apríla 2015, ako aj dodatku k tejto zmluve z 18. mája 2015 a dospel k záveru, že tieto zmluvy vo vzťahu k žalovanej boli platne uzavreté, keďže na týchto zmluvách je podpis žalovanej. Nakoľko žalovaná 2/ uhradila žalobcom na uvedenej pohľadávke sumu 1 870 eur a žalobcovia zobrali v tejto časti svoj návrh späť, súd v zmysle § 145 ods. 2 CSP konanie v tejto časti zastavil. O trovách konania rozhodol tak, že zaviazal žalovanú v

rozsahu 100 % na náhradu trov konania vo vzťahu k žalobcom v zmysle § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom zo 16. mája 2024 sp. zn. 5Co/72/2023 I. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. v rozsahu priznanej sumy 25 400 eur spolu 5 % ročným úrokom z omeškania od 27. júna 2018 do zaplatenia a vo výroku II., II. zmenil rozsudok vo výroku I. v rozsahu priznanej sumy 12 831 eur spolu 5 % ročným úrokom z omeškania od 27. júna 2018 do zaplatenia tak, že žalobu v tejto časti zamietol, III. zmenil rozsudok vo výroku III. tak, že splnením povinnosti žalovanej zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia pôvodne označenej žalovanej 2/ Z. S.C., teraz menom a priezviskom V. S., narodenej X. Q. XXXX, ktorá menovanej bola uložená rozsudkom Okresného súdu Michalovce z 9. marca 2020, č. k. 5C/50/218 - 154 a splnením povinnosti pôvodne označenej žalovanej 2/ Z. S., teraz menom a priezviskom V. S., narodenej X. Q. XXXX na základe rozsudku Okresného súdu Michalovce z 9. marca 2020, č. k. 5C/50/218 - 154 zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia žalovanej, IV. pripustil späťvzatie žaloby v časti o zaplatenie sumy 2 730 eur spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania od 27. júna 2018 do zaplatenia, zrušil rozsudok Okresného súdu Michalovce z 24. októbra 2022 č. k. 5C/50/218 - 284 v časti výroku I., ktorým súd zaviazal žalovanú (v rozsudku označenú žalovanú 1/) k povinnosti zaplatiť žalobcom 2 730 eur s 5 % ročným úrokom z omeškania z uvedenej sumy od 27. júna 2018 do zaplatenia a konanie v tejto časti zastavil a V. žalobcom 1/ a 2/ priznal proti žalovanej náhradu trov celého konania v rozsahu 18 %. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie nesprávnym spôsobom posúdil, koho zaťažovalo dôkazné bremeno, na základe čoho nesprávne skutkovo ustálil, že žalovaná uzatvorila so žalobcami zmluvu o pôžičke a dodatok k nej, v dôsledku čoho súčasne dospel k nesprávnemu právnenému záveru o tom, že medzi žalobcami a žalovanou bola platne uzatvorená zmluva o pôžičke z 27. apríla 2015, ako aj jej dodatok z 18. mája 2015, V dôsledku čoho učinil nesprávny právny záver o tom, že v zmysle predmetnej zmluvy a dodatku k zmluve, sa žalovaná stala dlžníčkou voči žalobcom v súvislosti s poskytnutými peňažnými prostriedkami titulom pôžičky. Uvedené zhodnotenie odvolacím súdom ale nepostačovalo na to, aby bolo možné odvolacím súdom vyhodnotiť za opodstatnenú tiež tú časť odvolania, v ktorej odvolateľka okrajovo namietala, že „uznanie dlhu vo vzťahu k žalobcom osobne neprejednávala a ani nikdy nepodpisovala a ani s nikým neriešila prevzatie dlhu na akúkoľvek sumu“ a že „žalobcovia nepredložili dôkaz o súhlase, aby za ňu splnili 45 tisíc“, keď predmetná odvolacia námietka súvisí s okolnosťou prevzatia dlhu zo 6. novembra 2013, ohľadne ktorej súd prvej inštancie vykonal dokazovanie, pričom to, čo vyplývalo obsahovo z predmetnej dohody o prevzatí dlhu zo 6. novembra 2013, ozrejmil súd v bodoch 25. až 29. odôvodnenia napadnutého rozsudku a zástupca žalovanej pripustil, že na predmetnej dohode je autentický podpis žalovanej, pretože tento bol notársky overený.

2.1. Odvolací súd mal za preukázané, že žalovaná prevzala dlh voči J.. Z. Q.C. vo výške 10 000 eur a dlh voči Q.. J.. V. V. vo výške 30 000 eur a mal súčasne za preukázané, že žalobcovia za žalovanú plnili výlučne Q.. J.. V. V., avšak iba v rozsahu 30 000 eur, pretože iba v tomto rozsahu žalovaná prevzala dlh voči veriteľovi Q.. J.. V. a nie aj vo výške ďalších 10 000 eur, čo predstavoval dlh žalovanej voči osobe odlišnej od Q.. J.. V. a nie aj vo výške ďalších 5 000 eur, ktoré si síce žalobcovia uplatnili titulom navýšenia dlhu o príslušenstvo, avšak bez konkrétnej špecifikácie nevyhnutnej na to, aby aj vo vzťahu k tejto časti plnenia bolo možné hovoriť o existencii právnej povinnosti na konkrétne plnenie na strane žalovanej. Odvolací súd konštatoval, že preto záver súdu prvej inštancie o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej vo výške prevyšujúcej sumu 30 000 eur nebol správny a zo všetkých uvedených dôvodov zohľadniac potom sumy 1 870 eur a 2 730 eur ako čiastočné späťvzatie žaloby, odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. v rozsahu priznanej sumy 25 400 eur spolu 5% ročným úrokom z omeškania od 27. júna 2018 do zaplatenia ako vecne správny v súlade s § 387 ods. 1 CSP a zmenil rozsudok vo výroku I. v rozsahu priznanej sumy 12 831 eur spolu 5 % ročným úrokom z omeškania od 27. júna 2018 do zaplatenia tak, že žalobu v tejto časti zamietol.

2.2. O trovách prvoinstančného ako aj odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 3 v spojení s § 55 ods. 2 a § 256 ods. 1 CSP tak, že žalobcom ako úspešnejšej strane sporu v konaní priznal náhradu trov konania proti žalovanej, a to pomerne. Žalobcovia si žalobou uplatnili voči žalovanej sumu 42 831

eur a z toho mali proti žalobkyni úspech v priznanej sume 25 400 eur a neúspech v sume spolu 17 431 eur (12 831 + 1 870 + 2 730); pomer ich úspechu (59 %) a neúspechu (41 %) tak predstavuje priznané trovy vo výške 18 %. Pre upresnenie odvolací súd uviedol, že žalobcovia boli voči žalovanej procesne neúspešní aj vo vzťahu k sumám 1 780 eur a 2 730 eur, o ktoré zobrali žalobu späť aj voči žalovanej, keď dôvodom späťvzatia bola realizovaná úhrada zo strany pôvodne žalovanej 2/ ako osoby odlišnej od žalovanej.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bol žalobcom priznaný nárok na náhradu trov (celého) konania voči žalovanej v rozsahu 18 % podali žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktoré odôvodnili § 420 písm. f) CSP s tým, že odvolací súd im nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uviedli, že odvolací súd sa odôvodnením obsahu napádaného výroku prakticky zaoberal iba v bode 68. odôvodnenia rozsudku, v ktorom prezentoval na základe akých veličín dospel k záveru, že žalobcovia mali v konaní pomer úspechu iba v rozsahu 59 %, keď k uvedenému výsledku odvolací súd dospel aj na základe skutočnosti, že k procesnému neúspechu žalobcov pripočítal aj sumy, ktoré zodpovedali rozsahu, v ktorom žalobcovia svoju žalobu vzali späť. Konštatovali, že odvolací súd si uvedomoval, že tak žalobcovia učinili z dôvodu, že došlo k čiastočnej úhrade ich pohľadávky zo strany pôvodne žalovanej 2/. Uviedli, že na tomto bližšie neodôvodnenom základe odvolací súd založil záver o tom, že žalobcovia mali v konaní úspech iba v rozsahu 59 %. S prihliadnutím na obsah odôvodnenia napádaného rozsudku ako i závery vyplývajúce z pojednávania realizovaných pred odvolacím súdom mali za to, že odvolací súd prístup k rozhodnutiu o trovách konania dostatočne neodôvodnil, napádané rozhodnutie zaťažil arbitrárnym rozhodnutím a žalobcov zaskočil prekvapivým rozhodnutím, nakoľko počas odvolacieho konania ani len nenaznačil, že by sa jeho úvahy vo vzťahu k rozhodovaniu o trovách konania uberali prezentovaným smerom. Boli názoru, že ak odvolací súd mienil posudzovať pomer úspechu v spore uvedeným postupom, mal strany konania vyzvať, aby sa vyjadrili k predmetnému zámeru a predložili svoje právne stanoviská. Zdôraznili, že žalobcom po podaní žaloby uhradila pôvodne žalovaná 2/ dlžnú sumu v celkovej výške 4 600 eur (odvolacím súdom uvádzané sumy 1 870 eur a 2 730 eur) a vychádzajúc z výroku III. rozsudku je zrejmé, že pokiaľ či už pôvodne žalovaná 2/ alebo súčasne žalovaná uhradili časť dlžnej sumy pre druhú z nich to nevyhnutne znamená, že bude povinná uhrádzať už len dlh znížený o zrealizovanú úhradu. Boli názoru, že zatiaľ čo odvolací súd počítal s predmetným mechanizmom úhrad a rozsahu dlhu u oboch žalovaných vo vzťahu k dlžnej sume, predmetnú skutočnosť opomenul zohľadniť pri výpočte výšky pomeru úspechu strán konania vo veci samej. Výtikli odvolaciemu súdu, že si zrejme neuvedomil, že ak by žalovaná splnila svoju povinnosť, ktorú si splnila pôvodne žalovaná 2/, žalobcovia by si neboli uplatnili svoje peňažné nároky na súde, resp. neuplatnili by si ich v takej výške v porovnaní s výškou, v ktorej si ich uplatnili. Boli názoru, že ak by tak zo strany pôvodne žalovanej 2/ nedošlo k úhrade súm, pre ktoré žalobcovia postupne čiastočne vzali žalobu späť, odvolací súd by zrejme potvrdil výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie v rozsahu priznanej sumy 30 000 eur a nie sumy 25 400 eur a pomer procesného úspechu strán konania za súčasného správneho posúdenia osôb zodpovedných za čiastočné zastavenie konania, resp. osôb, ktorým bol tento postup na prospech, žalobcovia by boli v uplatňovaní si svojich nárokov voči žalovanej úspešní v rozsahu 70 % a žalovaná zase v rozsahu 30 % a teda pomer úspechu žalobcov v spore bolo tak potrebné určiť v rozsahu 40 % a nie v rozsahu 18 %. Navrhli, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že určí, že žalobcom 1/ a 2/ priznáva proti žalovanej nárok na náhradu trov konanie, ktoré vznikli pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom v rozsahu 40 %.

4. Žalovaná sa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalobcovia pri uplatňovaní svojich nárokov voči žalovanej aj čo do výšky trov konania, by mali byť spravodliví, nakoľko žalovaná z tejto kauzy neprofituje.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f) CSP), ale aj dôvodné (§ 431 ods. 1 CSP).

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Žalobcovia vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietali nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu a nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý porušil ustanovenie § 382 CSP tým, že vec právne posúdil inak ako súd prvej inštancie bez výzvy, aby sa vyjadrili k pomerného rozdeleniu náhrady trov konania, ktorú otázku súd prvej inštancie posudzoval odlišne.

11. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

12. Ústavný súd už v uznesení č. k. I. ÚS 387/2019-26 zo 17. septembra 2019 poukázal na to, že problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku sa zaoberal v uznesení sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom vyslovil, že podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvoinštančný súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

13. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP konštatoval aj dovolací súd v uznesení Veľkého senátu Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2021 sp. zn. I VObdo/2/2021: „Rozhodnutím, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí pre účely posudzovania vád zmätočnosti v zmysle § 420 CSP, je aj rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol s konečnou platnosťou o odvolaní proti výroku o náhrade trov konania“. Obdobný názor vyslovil aj v ďalších svojich rozhodnutiach (4Cdo/155/2020, 2Cdo/89/2020, 9Cdo/68/2021).

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

15. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16. Ústava v čl. 46 ods. 1 zaručuje každému možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prípadne u iného orgánu). Podmienkou však je, že sa tak musí stať „stanoveným postupom“. Stanoveným postupom teda sú (v ich samotnom základe) i pravidlá vymedzujúce možnú zmenu právneho posúdenia veci odvolacím súdom, oproti posúdeniu súdom prvej inštancie.

17. Dovolací súd v tejto súvislosti osobitne zdôrazňuje, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (porov. sp. zn. 4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvoľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejmá z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

18. Žalobcovia vo svojom dovolaní uviedli, že ho podávajú v zmysle § 420 písm. f) CSP. Vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP (tak, ako v prípade ďalších vád zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/8/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/73/2017).

19. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

20. V preskúmvanej veci dovolatelia vidia vadu podľa § 420 písm. f) CSP v tom, že odvolací súd

nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie; teda v rozpore s požiadavkami kladenými na zákonné rozhodnutie (§ 393 CSP). Konkrétne sa odvolací súd riadne nevysporiadal pomerom úspechu strán sporu a nevyzval strany sporu, aby sa k rozdeleniu náhrady trov konania podľa pomeru úspechu vyjadrili, keď ani len nenaznačil, že by sa jeho úvahy vo vzťahu k rozhodovaniu o trovách konania uberali prezentovaným smerom. Je to len konštatovanie bez akéhokoľvek právneho zdôvodnenia.

21. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu a inú ochranu vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (Zo súdnej praxe č. 56/2008).

22. V zmysle judikatúry ústavného súdu platí, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

23. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

24. Dovolací súd akcentuje, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Teda v súlade s § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu odníma účastníkovi možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jeho právo na spravodlivý súdny proces (čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 v spojení s § 420 písm. f) CSP), pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov.

25. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade rozhodnutie odvolacieho súdu nezodpovedá požiadavkám kladeným na zákonné rozhodnutie v zmysle § 393 CSP. Treba zdôrazniť, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní neposudzuje dôvodnosť či nedôvodnosť odvolania, ale vecnú správnosť odvolaním napadnutého rozhodnutia.

26. Žalobcovia dovolaním namietali najmä, že k vade zmätočnosti predpokladanej ustanovením § 420 písm. f) CSP došlo v dôsledku toho, že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku je

nepreskúmateľné.

27. Dovolací súd je názoru, že ak odvolací súd pristúpil k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania, tak odvolací súd mal svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k náhrade trov konania vyplýva iba konštatovanie, cit.: žalobcovia boli voči žalovanej procesne neúspešní aj vo vzťahu k sumám 1 780,- eur a 2 730,- eur, o ktoré zobrali žalobu späť aj voči žalovanej, keď dôvodom späťvzatia bola realizovaná úhrada zo strany pôvodne žalovanej 2/ ako osoby odlišnej od žalovanej. Dovolací súd dospel k záveru, že bolo povinnosťou odvolacieho súdu náležite odôvodniť z akých dôvodov zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania, keď súd prvej inštancie i pri čiastočnom zastavení konania priznal žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 100 % a odvolací súd priznal žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 18 % a zároveň bolo povinnosťou odvolacieho súdu vyzvať strany sporu, aby sa k rozdeleniu úspechu a pomeru pri rozhodovaní o trovách konania vyjadrili.

28. Sumarizujúc vyššie uvedené oprávňuje dovolací súd vysloviť názor, že odvolací súd svoje rozhodnutie v dovolaní napadnutej časti odôvodnil spôsobom, ktorým založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

29. Dovolací súd v nadväznosti na žalobcami predstreté námietky o nesprávnom procesnom postupe odvolacieho súdu, porušujúceho ustanovenie § 382 CSP tým, že vec právne posúdil inak ako súd prvej inštancie pripomína, že súčasťou práva na spravodlivý proces je aj zásada, v zmysle ktorej vydaniu každého meritórneho rozhodnutia súdu musí predchádzať zákonné konanie (fair proces), t. j. taký postup súdu, v ktorom je zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov. Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva Civilný sporový poriadok strane procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcim. Ide o procesné práva, ktoré môže strana uplatniť nielen v konaní na súde prvej inštancie, ale aj v odvolacom konaní. Realizácia týchto práv v odvolacom konaní je však znemožnená, ak odvolací súd svoje rozhodnutie založí na právnych záveroch vychádzajúcich zo skutočností, s ktorými sa prvoinštančný súd vo svojom rozhodnutí osobitne nezaoberal a ku ktorým sa neúspešný žalovaný nevyjadroval, pretože k tomu nemal dôvod.

30. Keďže dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je nielen prípustné, ale aj dôvodné, bolo potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti o priznaní nároku na náhradu trov konania zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Náprava zrušením rozhodnutí odvolacieho súdu je v tomto prípade postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP), nakoľko to bol odvolací súd, komu bolo namieste pričítať dovolaním vytýkanú vadu zmätočnosti.

31. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.